OP KOERS
WERKEN AAN SCHOON WATER

De land- en tuinbouw heeft zich richting 2030 aan ambitieuze doelen gecommitteerd voor het verduurzamen van gewasbescherming. Door de transitie naar weerbare planten en teeltsystemen, wordt het gebruik van (chemische) gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk beperkt. Daar waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, gebeurt dit met nagenoeg nul emissies naar de omgeving. Dit draagt bij aan het halen van waterkwaliteitsdoelen en vermindert overlast voor omwonenden. In verschillende projecten en samenwerkingen spant de land- en tuinbouw zich in om dit te realiseren.

Loonbedrijven

500 loonbedrijven

- 500 Loonbedrijven nemen deel aan het certificeringsschema Voedsel Kwaliteit Loonwerk (VKL) en hebben de erfemissiescan ingevuld.

Glastuinbouw

100 bedrijven

- Glastuinbouw Nederland en waterschap Zuiderzeeland werken tussen 2019 en 2023 samen in de gebiedsgerichte aanpak glastuinbouw: 100 bedrijven doen mee met als doel normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater terugdringen.

Akkerbouw

- In Actieplan Plantgezondheid, ondersteunen BO Akkerbouw en haar leden akkerbouwers bij het verduurzamen van hun teelt. Met twee protocollen kunnen ondernemers risico's op emissies via het erf of perceel in beeld brengen, maatregelen beoordelen en toepassen. Zo kunnen ondernemers risico's verminderen en eventueel aantonen aan toezichthouders en aan de omgeving dat hun erf en perceel nagenoeg gesloten zijn. Vanaf 2023 staan de protocollen als aanbeveling in het certificeringsschema Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK). Intentie is dit vanaf 2024 als eis op te nemen, in plaats van de huidige verplichting om de emissiescan in te vullen. Aan VVAK nemen ruim 7.000 akkerbouwers deel.
- In de akkerbouwsector werken de LTO-vakgroep Akkerbouw en vollegrondsgroente, BO Akkerbouw en DAW samen in de campagne emmissiereductiesprint. Goede voorbeelden worden verzameld en gedeeld via webinars en in 2023 via een online mediacampagne met praktische tips om emissies tegen te gaan.

7.000 akkerbouwers

- Via vele (PPS) projecten praktijkproeven, tools en gerichte advisering werkt de akkerbouw aan precisietechnieken, driftreductie en aan vermindering van het gebruik en de milieu-impact van gewasbeschermingsmiddelen. Akkerbouwers nemen al tal van maatregelen om gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen.

Bloembollen

- In het Programma Duurzame Bollenteelt Drenthe werken overheden, telers en sector, teeltadviseurs en onderzoekers samen aan verduurzaming van de bollenteelt. Omwonenden, belangstellenden en bewonersgroepen worden betrokken en regelmatig op de hoogte gebracht van de voortgang.
- Coaches bezochten meer dan 1.800 boeren en tuinders via de Landbouwportalen Rijnland en Noord-Holland om hen te adviseren over het verbeteren van waterkwaliteit.

1.800 bezoeken

18 wasplaatsen

- Ondernemers hebben 18 wasplaatsen met zuiveringssysteem aangelegd vanuit het POP3-project 'Verbeteren bodem en waterkwaliteit in noordwesten van NOP'.
- Bloembollentelers en waterschappen werken in Noord- en Zuid-Holland samen om de oorzaken van overschrijdingen in beeld te brengen en om ondernemers te stimuleren maatregelen te nemen die overschrijdingen voorkomen.

Bomen, vaste planten en zomerbloemen

- In 2022 is het project 'datagedreven emissiebeperking' gestart als een van de pilots binnen het praktijkprogramma "Weerbaarheid in de praktijk'.
- In 2 bijeenkomsten zijn kwekers geïnformeerd over het belang en mogelijkheden van de vermindering van emissie in de laanbomenteelt.

2 bijeenkomsten

Fruitteelt

- Op de fruitteeltmeetpunten worden **bijna geen** normoverschrijdingen meer aangetroffen. Dit blijkt uit het Landelijk Meetnetwerk Gewasbeschermingsmiddelen.
- De fruitteeltsector investeert in spuitdriftreductie, via fundamenteel en praktijkgericht onderzoek naar spuitdrift en spuittechnieken. Techniekleveranciers investeren in driftarme technieken en in de optimalisatie van de driftreductie van de spuiten.
- Fruittelers investeren in moderne fruitteeltspuiten om modernisering en verbetering van het spuitmachinepark in de fruitteelt te realiseren. De NFO start in 2023 met communicatie over en demonsteren van de wijze waarop deze nieuwe spuiten optimaal ingezet kunnen worden om de spuitdrift te reduceren en om een goed bestrijdingsresultaat te krijgen.
- Fruittelers veranderen de aanplant, zoals het vrijwillig verbreden van de teeltvrije zone, waarmee ze bijdragen aan het zeer lage aantal normoverschrijdingen in de fruitteelt.
- De fruitteeltsector heeft eigen erfemissiescan. Deze is via studiegroepen geïntroduceerd in de sector.

Gewasbeschermingsmiddelenfabrikanten

Sinds 2016 zijn er emissiereductieplannen (ERP's) uitgebracht voor werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen die het meest normoverschrijdend in de monitoring van het oppervlaktewater worden aangetroffen. Het doel van deze emissiereductieplannen is dat door opvolging van de aanbevelingen en aangescherpte voorschriften de concentraties van de betreffende stoffen in het water afnemen.

22 ERF's opgesteld

- Voor 22 werkzame stoffen zijn ERP's opgesteld. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke reductie van het aantal normoverschrijdingen: 17 stoffen laten een daling zien.

17 bij stoffen daling

Dat voor een aantal stoffen nog geen daling te zien is, komt doordat enerzijds dat de ERPs van deze stoffen recent zijn opgesteld waardoor er nog geen effect van de aanbevolen maatregelen gezien kan worden, anderzijds omdat de werkzame stof ook als biocide wordt toegepast, en dit gebruik valt buiten de ERP.

Adviseurs en mechanisatiebedrijven communiceren over emissiebeperking

6 bijeenkomsten

30 deelnemers

- Agrodis-leden en mechanisatiebedrijven informeren boeren en tuinders tijdens bijeenkomsten over het behoud van middelen en de aanpak van de benodigde emissiereductie.
  De 29 Agrodis-leden organiseren in het winterseizoen ieder zo'n 6 bijeenkomsten met gemiddeld 30 deelnemers. In één winterseizoen worden ruim 5.000 telers geïnformeerd.

5.000 telers geïnformeerd

- Agrodis-leden en mechanisatiebedrijven communiceren over de aanpak emissiereductie in hun nieuwsbrieven en op hun website. Met het bereik van de 29 Agrodis-leden informeren zij 85-90% van hun adviseurs over emissiereductie.

Samenwerking verminderen emissie

- De actieve Toolbox Emissiebeperking geeft praktische handvatten om emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater te verminderen.

  1. Meer dan 10.000 erf- en perceelemissiescans zijn ingevuld, waarmee boeren en tuinders de emissie op de erven of percelen in beeld hebben gebracht om vervolgens maatregelen te nemen.

  10.000 erf- en perceelemissiescans

  18 toolboxkaarten

  2. Tot en met 2022 zijn de 18 toolboxkaarten met praktische informatie meer dan 5.700 keer geraadpleegd.

  5.700 keer geraadpleegd

  3. Sinds november 2019 ondersteunt de erfemissiecoach boeren en tuinders en hun adviseurs in het nemen van maatregelen op het erf.

- Greenports Nederland heeft het initiatief genomen om experts van partijen bij elkaar te brengen om de aanpak van emissiereductie in de tuinbouwsector te versnellen. Deze groep wil samenwerken aan verbeterplannen om de KRW (kaderrichtlijn water) doelen in 2027 te behalen.

- Bedrijfslevenpartijen, Rijksoverheid en de Unie van Waterschappen hebben het initiatief genomen om de communicatie over de aanpak van emissies te bundelen. Door urgentie over te brengen en mogelijkheden aan te reiken waarmee emissies vanaf erf en perceel voorkomen kunnen worden, willen zij ondernemers aansporen maatregelen te nemen.